

Restaurering av gräsmarker – hur växlar vi upp?

Maria Hoflin, Upplandsstiftelsen
Jenny Jewert, Världsnaturfonden WWF

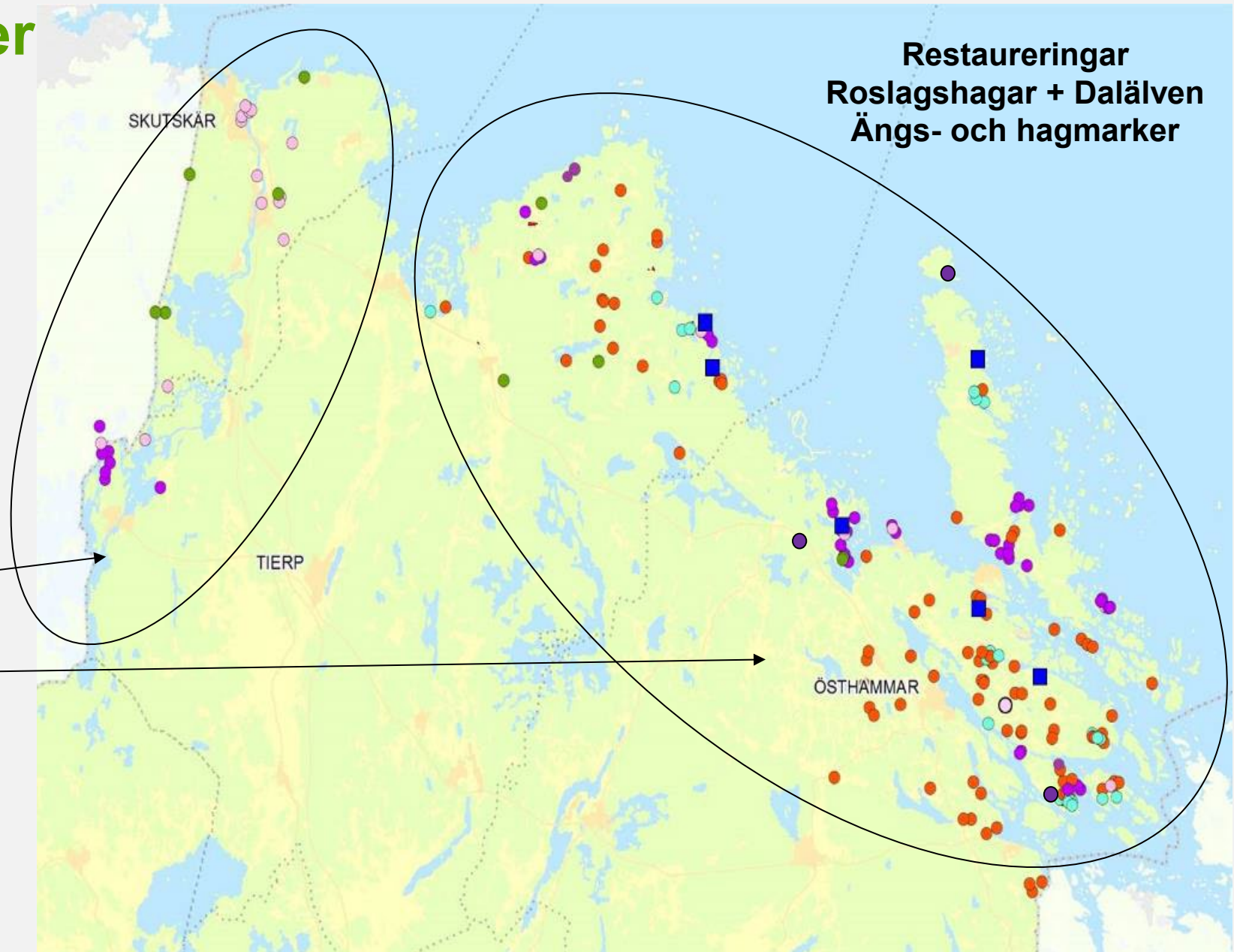

Ängs- och hagmarker

Erfarenheter från
restaureringsprojekt

- Dalälven
- Roslagshagar
- Mälarhagar

Förutsättningar

- småbrutet kust- och skärgårdsområde

Söderön/Tvärnö/Raggarön 2002: 25 små djurgårdar:

10 äldre lantbrukare slutar inom fem år

21 saknar någon som tar över

22 behöver modernisera djurstallar

Generellt dåliga stängsel

Ingen samverkan

Bristfällig kunskap om naturvård, miljöersättningar

Betesdjuren går på naturbetesmarker

PROBLEM: Dålig lönsamhet i skärgårdsjordbruken

Hur har vi arbetat – inventeringar

Hur har vi arbetat – åtgärder

- Stängselbidrag till naturbetesmarker
- Gårdsbesök, fältvandringar, bymöten
- Mark- och djurförmedling
- Utrustning för utlåning
- Restaureringar

Enskild rådgivning

Fältvandringar

Fårstängsel

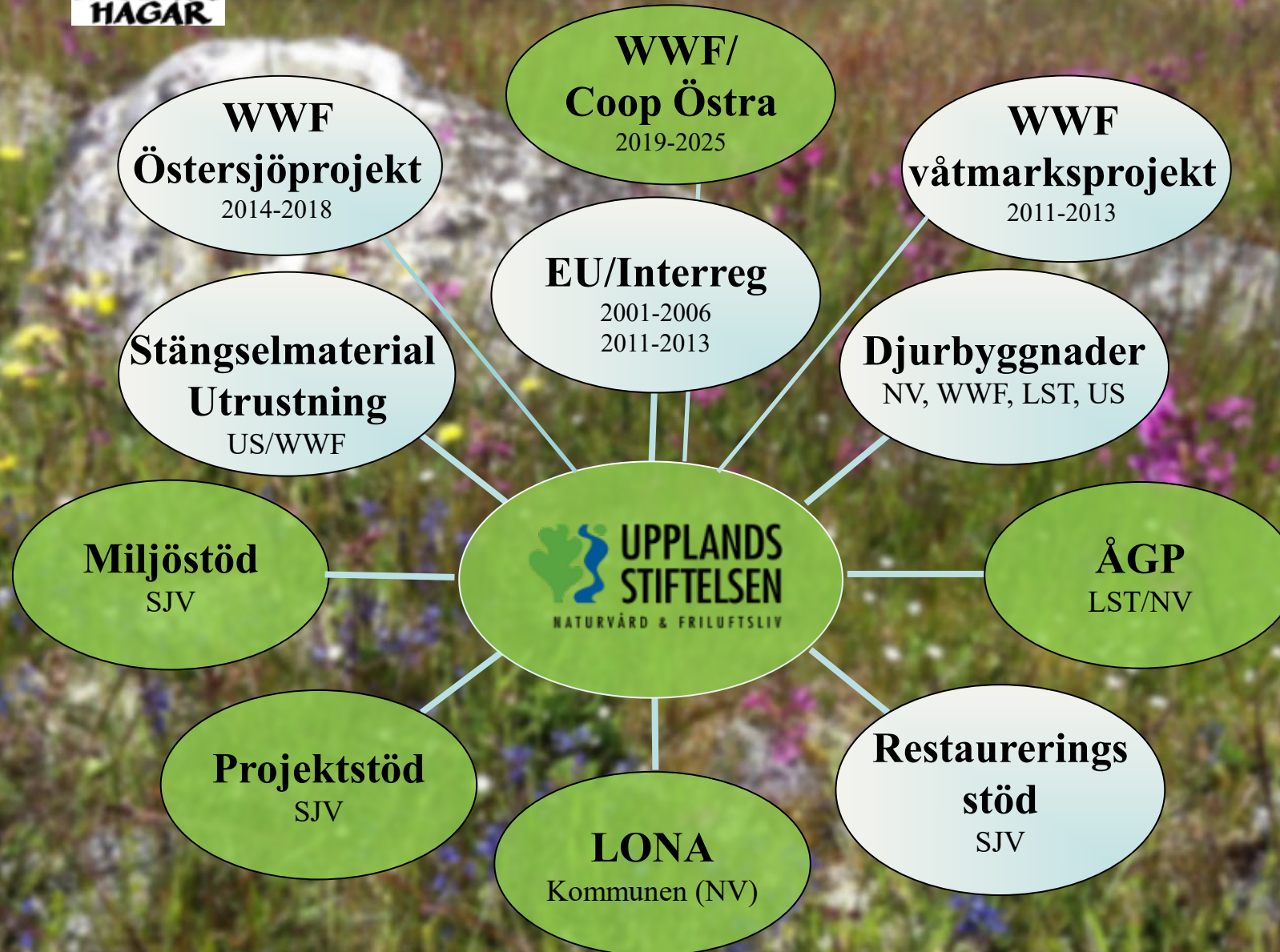

Djurtransportkärror

Stopnedslagare

Finansiering

Hotade arter - gynnas av extensiv skötsel

MNEMOSYNEFJÄRIL

SKÖLDBAGGAR PÅ KRISSLA

GÖLGRODA

ÄNGSSKÄREPLATTMAL

- Sent betessläpp
- Betesfria år
- Lägre betestryck

SVARTFLÄCKIG BLÅVINGE

GOTLÄNDSK
SÄFFEROTSPLATTMAL

Fem nycklar till framgång

-
1. Hjälp att hantera flaskhalsar
 2. Lägg krut på de intresserade mark-/djurägarna
 3. Visa upp åtgärder - snöbollseffekt
 4. Relationsbygge – förtroende och långsiktighet
 5. Samverkan – t. ex stora betesfällor

**Viktigast:
Lantbrukare med betesdjur!!**

Resultat Roslagshagar – några exempel

- **Ca 3200 ha hagmarker/skogsbeten restaurerade eller säkrad skötsel**
- Ca 25 mil stängsel har satts upp
- 300 lantbrukare deltagit i rådgivning/utbildning, restaureringar
- Ca 8 miljoner kr i nya miljöersättningar/år till området
- 100 rödlistade fjärilar i de restaurerade hagarna
- **Nu stor efterfrågan på naturbetesmarker, många unga lantbrukare vill satsa på naturbetesdrift**

Hur växlar vi upp?

Ökad lönsamhet för naturbetesbaserad produktion

Rapporter WWF beställt från SLU

Ungtjurar på stall – kartläggning av omfattning och potential för naturvård

Housed young bulls - mapping of scope and potential for nature conservation

Anna Hessle, Rebecca Danielsson, Lena Lidfors

Belande köttstallar. Foto: Karin Wallin

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Avdelningen för produktionssystem

Skara 2021

Rapport 55

Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Section of Production systems

Report 55

ISSN 1652-2885

Antal nötkreatur som krävs för att nå gynnsam bevarandestatus i svenska naturbetesmarker och djurens metanutsläpp

Number of cattle required to obtain good ecological status in Swedish grasslands and livestock's methane emissions

Anna Hessle och Rebecca Danielsson

Restaurering av 1800-tals-gräsmark

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Avdelningen för produktionssystem

Skara 2023

Rapport 60

Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Section of Production systems

Report 60

ISSN 1652-2885

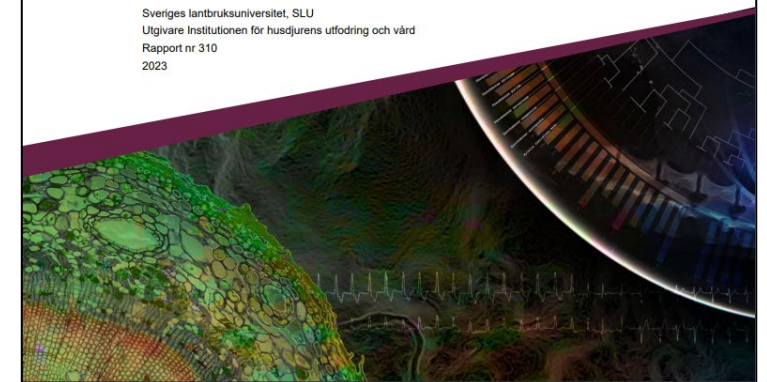

Nötkreaturens metanproduktion i Sverige

– en jämförelse mellan 1937 och 2019

Rebecca Danielsson

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Utgivare Institutionen för husdjurens utfodring och vård
Rapport nr 310
2023

Potential för mer naturbete från befintliga djur i Sverige

- Om alla tjurar som idag föds upp i stall fick beta som **stutar** skulle **290 000 hektar** mer naturbetesmark kunna betas.
- Knappt hälften av tjurarna har inte betat alls under sin livstid.
- 25 % av svenskt nötkött kommer från djur som inte fått beta alls.

Källa: "Ungtjurar på stall – kartläggning av omfattning och potential för naturvård" Anna Hessle, Rebecca Danielsson, Lena Lidfors SLU-rapport 55 2021

sverigesRadio

Start Nyheter Poddar & program Direkt Min sida Mer ▼

Alexander Westerlund på Björnäs gård utanför Östhammar. Foto: Niklas Eriksson/Sveriges Radio

LANTBRUK

▶ Nästan hälften av landets tjurar får aldrig beta

2:04 min [Min sida](#) [Dela](#)

Publicerat fredag 2 juli 2021 kl 05.59

Antal nötkreatur för att nå gynnsam bevarandestatus?

Minst **150 000 fler** dikor än i dag
= 3 000 nya företag med 50 kor var eller
befintliga företag ökar med 15 kor var.

Stor potential för ökad produktion av
hållbart kött.

Källa: "Antal nötkreatur som krävs för att nå gynnsam bevarandestatus i svenska naturbetesmarker och djurens metanutsläpp" Hesse, A. & Danielsson, R. Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, Rapport nr 60 2023

Måste bli mer lönsamt med dikor och stutar än tjurar i stall

Måste få ut mer naturbete från djuren på mjölkgårdarna

Utveckla jordbruksstöden för mer naturbetesdrift

- Stutbidrag
- Investeringsstöd för stallar- prioritera företag med hög andel naturbetesmark, möjliggör för deltidbönder och företag som inte ökar antalet kor att få stöd.
- Pensions/Djurvälfärdspeng för utslagskor på naturbete
- Investeringsstöd för virtuella stängsel inkl. utbildning
- Miljöersättning för skötsel av betesmark – max ersättning
- Kompensationsstödet – gynna naturbetesdrift
- Nötkreatursstöd villkoras till djur som får beta allt tas bort
- Vallstöd – få på plats
- Miljöersättning som täcker certifieringskostnad
- Skötselvillkor- betesfria år med ersättning, sent bete
- Minska komplexitet, förenkla klassindelning?
- Bemötande & likabehandling

Nationell politik för mer naturbetesproduktion

- Ambitiös nationell restaureringsplan med vetenskapsbaserade mål & väl finansierad
- Nationella restaureringsstödet– höj!
- Åtgärdssamordnare för biologisk mångfald & satsning på rådgivning som integrerar ekonomi & naturvård
- Virtuella stängsel - prioritera forskning, tillåt i pilotregioner med kontrollprogram?
- Underlätta daglig tillsyn med digitala verktyg
- Offentlig upphandling av naturbeteskött
- Ökad finansiering rovdjursavvisande stängsel

Hållbar Livsmedelskedja

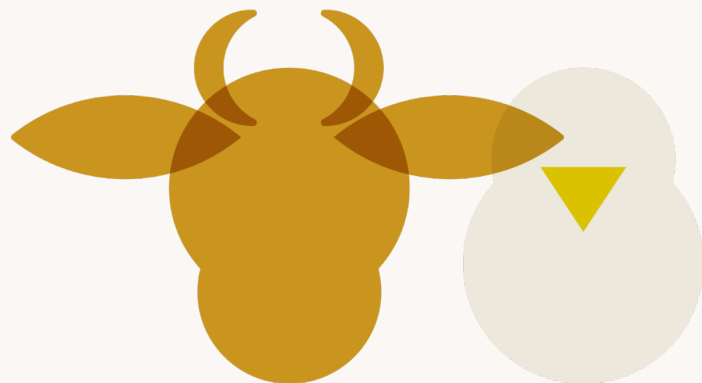
Kött, Ägg & Mejeri

*Vi bidrar **löpande** till att ...*

- **Öka arealen naturbetesmarker** och därmed bidra till öppna landskap och ökad biologisk mångfald

*Vi har **ökat** andelen...*

- Naturbeteskött (Svenskt Sigill Naturbete)

Hela livsmedelskedjan måste dra åt samma håll

Fira Naturbetesdagen med oss 17 juni!

